

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

Олег МАРЕНКОВ

2026 р.

ВИСНОВОК

Про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Рудковської Оксани Володимирівни «Психосоціальні умови розвитку когнітивної гнучкості в юнацькому віці», представленій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія

ВИТЯГ

з протоколу № 1 міжкафедрального наукового семінару факультету психології та спеціальної освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара від 08.06. 2026 року

ПРИСУТНІ: 16 з 16 членів наукового семінару.

ГОЛОВУЮЧА: д-р психол. наук, проф. Корнієнко Вікторія Володимирівна Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

СЕКРЕТАР ЗАСІДАННЯ: Лахова Олена Вадимівна, канд. юрид. наук, доцент кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Члени наукового семінару:

Д-р психол. наук, проф. Гальцева Т.О., завідувач кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Д-р психол. наук, проф. Батраченко І.Г., професор кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Д-р психол. наук, проф. Кононенко А.О., професор кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Канд. психол. наук, доц. Грисенко Н.В., завідувач кафедри педагогічної та вікової психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Канд. психол. наук, доц. Ткаченко Н.В., доцент кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Канд. психол. наук, доц. Кутєпова-Бредун В.Ю., доцент кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Канд. психол. наук, доц. Четверик-Бурчак А.О., доцент кафедри педагогічної та вікової психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Канд. психол. наук, доц. Фролова Н.В., доцент кафедри педагогічної та вікової психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Канд. психол. наук, доц. Кутовий К.П., доцент кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Канд. психол. наук, доц. Пагава О.В., доцент кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Канд. психол. наук, доц. Сурякова М.В., доцент кафедри педагогічної та вікової психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Канд. психол. наук, доц. Донець О.І., доцент кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Канд. соціол. наук, доц. Лазаренко В.І., доцент кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Канд. психол. наук, доц. Диса О.В., доцент кафедри педагогічної та вікової психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Аспіранти участі у міжкафедральному науковому семінарі не брали.

Запрошені: аспірант 4 року навчання Рудковська О.В.

Порядок денний: розгляд і обговорення дисертаційної роботи Рудковської О.В. «Психосоціальні умови розвитку когнітивної гнучкості в юнацькому віці», представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія.

Тема дисертації затверджена вченою радою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара протокол № 5 від 18.11.2021 р.

Науковий керівник: канд. психол. наук, доцент, доцент кафедри педагогічної та вікової психології Діса Олена Вікторівна.

Тему уточнено Вченою радою факультету психології та спеціальної освіти протокол № 19 від 23.05.2023 р.

Підготовка здобувача третього рівня вищої освіти здійснюється за акредитованою освітньо-науковою програмою Психологія С4 Психологія третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень ідентифікаційний код 02066747 Дата видачі 20.01.2026 Строк дії 01.07.2031 № 19826.

СЛУХАЛИ:

Обговорення дисертації Рудковської Оксани Володимирівни «Психосоціальні умови розвитку когнітивної гнучкості в юнацькому віці», представленій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія.

Перевірку на плагіат здійснювала комісія у складі: канд.псих. наук, зав. кафедрою педагогічної та вікової психології Грісенко Н.В.; к.ю.н., доц. кафедри педагогічної та вікової психології Сурякова М.В.; канд. пед. наук, доц. Учитель І.Б,

Результати перевірки дисертаційної на плагіат програмою «Strikerplagiarism» виявлено унікальність тексту 81,56%. Після детального аналізу подібностей встановлено, що 2,68% це збіги термінології, визначень понять, випадкові збіги словосполучень; 15, 76% – це елементи публікацій Рудковської О.В. у фахових виданнях і матеріалах конференцій, де були висвітлені результати дисертаційного дослідження. Таким чином, на підставі перевірки зроблено висновок: дисертаційна робота Рудковської О.В. має високий рівень оригінальності – 97, 32% і може бути допущена до захисту.

Роботу було розглянуто двома фаховими експертами: д-р психол. н., проф. **Кононенко А.О.**; канд. психол. наук, доц. **Кутєпова-Бредун В.Ю.**

Робота виконана на 264 сторінках і містить такі складові частини: анотація, зміст, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки.

Слово надається здобувачу Рудковській О.В., регламент виступу – до 20 хвилин.

Аспірант Рудковська О.В.:

Шановний голово і члени міжкафедрального наукового семінару, шановні присутні!

Тема дисертації «Психосоціальні умови розвитку когнітивної гнучкості в юнацькому віці».

Актуальність теми нашого дослідження полягає в наступному:

Сучасна криза в українському суспільстві, пов'язана з військовим станом, створює умови невизначеності щодо сьогодення та майбутнього. Погіршення умов проживання, зниження соціального статусу, необхідність адаптації до нових умов – це лише деякі з реальностей, з якими стикаються люди. У таких обставинах, для подолання багатьох викликів і труднощів стає необхідною когнітивна гнучкість – здатність адаптувати мислення до нових ситуацій, переключатись між завданнями, що надзвичайно цінне в умовах швидкої зміни інструментів, ринків і технологій (Форум в Давосі 2025). У загальному розумінні вона включає в себе гнучкість у мисленні, діяльності та відносинах, здатність швидко впроваджувати нові ідеї, пристосовувати свої дії до обставин, що змінюються та реагувати на виклики з відкритістю та толерантністю. Особливого значення когнітивна гнучкість набуває в ситуаціях зміни та невизначеності, оскільки вона дозволяє людям добре адаптуватися у різних умовах ефективно долати труднощі та мати позитивні результати.

На останніх трьох Всесвітніх економічних форумах в Давосі (2016 р., 2020 р., 2025 р.) когнітивна гнучкість була включена у перелік найважливіших людських навичок, які стануть вирішальними у найближчі роки в умовах швидкої автоматизації, розвитку ШІ та трансформації ринку праці. Це обґрунтовується у звіті Future of Jobs Report 2025 та було зазначено в окремих панельних дискусіях.

Також, поряд з когнітивною гнучкістю виходять на перший план такі навички: критичне мислення; емпатія; креативність, інноваційність та адаптивність; здатність до міждисциплінарного мислення; уміння навчатися впродовж життя.

З психологічної точки зору когнітивна гнучкість тісно пов'язана з усіма переліченими навичками і ці зв'язки можуть розширювати поле досліджень в галузі психології особистості та когнітивної психології. Віднайдення психосоціальних умов розвитку найважливіших психологічних якостей сучасної людини дозволить інтегрувати стратегії розвитку особистості в освітній процес. Розвиток основних затребуваних навичок формує основу індивідуальної адаптивності та добробуту, сприяючи всебічному розвитку учнів і студентів. І це вимагає переходу до більш персоналізованих і стійких освітніх практик, які стимулюють розвиток конкурентноспроможної особистості. Такі підходи забезпечують молодь необхідними інструментами для орієнтації та успішної діяльності в складному і багатоаспектному середовищі XXI століття.

Базуючись на аналізі різних галузей знань, вчені розглядають когнітивну гнучкість як одну з ключових здібностей метапізнавальної регуляції та важливу складову виконавчих функцій високорівневих когнітивних систем, що керують процесом мислення людини. До основних складових когнітивної гнучкості належать робоча пам'ять, планування, здатність до інгібіції, а також емоційна збалансованість. Ці елементи відіграють значну роль у формуванні особистості,

забезпеченні успіхів у навчанні, професійній діяльності та загальному життєвому поступі. На їхньому ґрунті індивід визначає цілі, організовує свою діяльність і здійснює контроль, корекцію та адаптацію у відповідь на зміну обставин. Усе це сприяє втіленню запланованого і досягненню поставлених результатів.

Напевно ви помічали людей, які довго не можуть змінити роботу, яка їм не подобається; місце проживання, яке розташовано у небезпечній зоні; болісно реагують на зміни у професійній діяльності, оскільки звикли робити все за старими схемами. Згодом у таких людей розвивається невдоволення життям, емоційне виснаження, депресія. І все тому, що вчасно не змогли відірватися від попереднього досвіду життя, від звичок і переконань. Часто причиною такого життєвого «залипання» стає ригідність мислення, його негнучкість.

У повсякденному житті і особливо у часи військової агресії люди повинні уміти адаптуватися до нових ситуацій, знаходити рішення проблем, адекватно реагувати на нові виклики і бути мобільними. Зарубіжні дослідники визначають когнітивну гнучкість як важливу життєву навичку, яка дозволяє адаптуватися до нових умов життєдіяльності, перемикатися між думками і вирішувати проблеми універсальними стратегіями.

Когнітивна гнучкість визначається як здібність людини адаптуватися до нових, іноді несподіваних ситуацій, перемикатися між різноплановими задачами і оцінювати різні перспективи. Когнітивну гнучкість пов'язують з умінням творчо вирішувати проблеми, розпізнавати доступні варіанти, сміливо їх застосовувати. Відомі розробники шкали когнітивної гнучкості Дж. Деніс і Дж. Вандер Уол описали когнітивну гнучкість як тенденцію сприймати складні ситуації як контрольовані, здібність розглядувати декілька альтернатив поведінки у життєвих ситуаціях, генерувати альтернативні рішення.

Нейрофізіологи стверджують, що для сучасної людини багатозадачність стала буденною формою мозкової та соціальної активності. Цей процес стає все більш помітним через використання таких продуктів життєдіяльності, як мобільні телефони, соціальні мережі, різноманітні способи передачі інформації. Тому, враховуючи великий спектр інформації і проблем, з якими стикається сучасна людина в повсякденному житті, здатність вирішувати численні завдання стає однією з ключових можливостей людського мозку. Отже, когнітивна гнучкість є важливою властивістю мислення, яка впливає на здібність людини пристосовуватись до динамічних середовищ і виявляти усвідомлену, цілеспрямовану поведінку.

Життя доводить, що потенціал когнітивної гнучкості у деяких людей обмежений, проте може суттєво підвищитися завдяки цілеспрямованому соціально-психологічному втручанню. Особливої уваги у плані розвитку когнітивної гнучкості потребують особи юнацького віку. Розвиток когнітивної гнучкості у юнацькому віці є психологічно обґрунтованою необхідністю, оскільки цей період характеризується інтенсивним нейрокогнітивним

дозріванням, формуванням ідентичності та життєвих стратегій. Саме в цей час підвищується ефективність перебудови мисленневих стратегій, здатність переходити від одного способу розв'язання задачі до іншого, ефективно діяти за нестачі інформації. Когнітивна гнучкість дозволяє розглядати альтернативні життєві сценарії, переосмислювати власні переконання, забезпечує генерацію раціональних ідей. Сформована когнітивна гнучкість виступає ресурсом адаптації, професійного самовизначення та психологічної стійкості особистості, сприяє формуванню конструктивних копінг-стратегій та зменшує ризик дезадаптації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана в межах науково-дослідної роботи кафедри педагогічної та вікової психології «Особливості виявлення образу Я в контексті навчання впродовж життя» (реєстраційний номер НДР № 0119U100595 від 13.02.2019 р.) та НДР за темою «Особливості реалізації психологічного потенціалу особистості на шляху досягнення професійного успіху» (реєстраційний номер НДР № 0122 U001780 від 17.02.2022 р.)

Об'єктом дослідження є когнітивна гнучкість як важливий психологічний ресурс особистості.

Предметом дослідження є психосоціальні умови розвитку когнітивної гнучкості в юнацькому віці.

Метою роботи є теоретично обґрунтувати, експериментально дослідити і визначити психосоціальні умови, які можуть підвищувати рівень розвитку і прояву когнітивної гнучкості в юнацькому віці.

Мета роботи розкривається в реалізації наступних **завдань**.

1. Здійснити теоретико-методологічний аналіз наукових підходів до дослідження когнітивної гнучкості, уточнити сутність, структуру та основні концептуальні засади її вивчення.
2. Розкрити психологічну специфіку розвитку когнітивної гнучкості в юнацькому віці.
3. Визначити особливості функціонування та рівні прояву когнітивної гнучкості, охарактеризувати методи її дослідження, а також визначити і обґрунтувати соціальні і психологічні умови розвитку КГ.
4. Розробити програму розвитку когнітивної гнучкості, організувати та провести експериментальне дослідження за участю осіб юнацького віку.
5. Емпірично перевірити ефективність програми розвитку когнітивної гнучкості та визначити психосоціальні умови, що сприяють підвищенню її рівня.
6. Узагальнити результати дослідження, сформулювати висновки та перспективи подальших досліджень.

Концептуальна гіпотеза. Розвиток когнітивної гнучкості в юнацькому віці не є стихійним процесом, а можливий за умови безпосереднього психологічного впливу на психоемоційну сферу та систему імпліцитних/експліцитних уявлень

особистості про власні можливості і здібності у вирішенні проблем в ситуаціях невизначеності; існують психосоціальні умови, які обумовлюють розвиток і прояв когнітивної гнучкості в осіб юнацького віку.

Методи дослідження:

У дослідженні використано комплекс теоретичних, емпіричних та математико-статистичних методів. Теоретичні методи (аналіз, синтез, узагальнення, моделювання) застосовано з метою обґрунтування моделі розвитку когнітивної гнучкості. Емпіричні методи (спостереження, анкетування, психодіагностичне тестування, експеримент) забезпечили отримання первинних даних. Для обробки результатів використано методи математичної статистики (описова статистика, кластерний аналіз, критерії встановлення розбіжностей, критерії перевірки розподілу даних), що дало змогу перевірити висунуті гіпотези.

Психодіагностичний інструментарій:

1. Вісконсинський тест сортування карток (Wisconsin Card Sorting Test);
2. Опитувальник когнітивної флексибільності CFI (Dennis J. P., Vander Wal J., український переклад);
3. Опитувальник світоглядної пластичності особистості (К. Грузинова);
4. Опитувальник прийняття та дії AAQ-II (адаптація Широкої А. О., Миколайчук М. І.);
5. Шкала загальної самоефективності Р. Шварцера і М. Єрусалема (адаптація українською мовою І. Галецької);
6. Коротка версія тесту життєстійкості (В. Олефір, М. Кузнецов, А. Павлова);
7. Тест «Словесні тріади» (В. Меде і К. Піорковський);
8. Методика «Особистісна готовність до змін» Personal Change-Readiness Survey, PCRS (A. Rolnick, S. Heather, M. Gold, C. Hall; адаптація Н. Бажанової і Г. Бардієр);
9. Шкали нейроцепції психологічної безпеки "Neuroception of Psychological Safety Scale" (NPSS) (адаптація С. Литвина, К. Малишевої, Д. Романовської);
10. Опитувальника імпліцитних інтенцій навчання і мислення зростання К. Двек (The Growth Mindset, український переклад).

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- *вперше* запропоновано теоретичну (концептуальну) модель дворівневої структури когнітивної гнучкості, що поєднує в собі як операційні механізми мислення (функції перемикавання), так і зовнішні прояви гнучкості мислення (особистісну флексибільність) у конкретних життєвих ситуаціях;
- *вперше* розроблено та верифіковано теоретичну модель розвитку когнітивної гнучкості як метаресурсу особистості з визначенням психосоціальних умов, які сприяють розвитку КГ в юнацькому віці;
- *вперше* застосовано комплексну діагностику когнітивної гнучкості, яка дозволила виміряти різні аспекти її прояву в осіб юнацького віку;

– розроблено і застосовано Програму розвитку когнітивної гнучкості в юнацькому віці та доведено її ефективність.

Уточнено:

– психологічні характеристики осіб юнацького віку, які обумовлюють розвиток когнітивної гнучкості;

– роль соціальних умов, які сприяють розвитку КГ в юнацькому віці, зокрема, створення безпечного середовища та організація навчально-діалогічного розвивального простору.

Розширено уявлення про когнітивну гнучкість як важливу навичку мислення в ситуаціях невизначеності та психологічні умови її прояву в юнацькому віці;

Вдосконалено:

– специфіку дослідження когнітивної гнучкості;

– методи діагностики і розвитку когнітивної гнучкості.

У першому розділі «Теоретико-методологічні засади дослідження когнітивної гнучкості в структурі ментальних здібностей» розкрито теоретичні погляди на проблему когнітивної сфери особистості, зокрема, дослідження когнітивної гнучкості. Розглянуто психологічні предиктори розвитку когнітивної гнучкості. У розділі відображено зв'язок когнітивної гнучкості з психологічними характеристиками особистості. На основі теоретичних джерел і результатів попередніх досліджень запропонована теоретична модель когнітивної гнучкості. Розглянуто особливості розвитку когнітивної гнучкості в юнацькому віці та особливості її функціонування у ситуаціях невизначеності.

У другому розділі «Методологічне обґрунтування експериментального дослідження психосоціальних умов розвитку когнітивної гнучкості в юнацькому віці» представлено теоретичне обґрунтування висунутих гіпотез. Проведений ґрунтовний аналіз методів дослідження когнітивної гнучкості дозволив сформулювати діагностичну модель експериментального дослідження. На основі теоретичної моделі психосоціальних умов розвитку когнітивної гнучкості розроблено Програму тренінгу, спрямованого на створення безпечного навчального середовища та розвитку індивідуально-психологічних властивостей, які детермінують розвиток і прояв когнітивної гнучкості у ситуаціях невизначеності.

У третьому розділі представлено результати констатуючого, формувального і контрольного етапів експериментального дослідження; конкретизовано, які психосоціальні умови є домінуючими у процесі розвитку когнітивної гнучкості; сформульовані остаточні висновки і перспективи подальших досліджень.

Висновки

Узагальнюючи результати теоретико-методологічного аналізу дослідження когнітивної гнучкості, встановлено, що когнітивна гнучкість розглядається як

одна з основних компетенцій особистості для досягнення успіху та швидкої адаптації до змін. Аналіз сучасних українських і закордонних досліджень свідчить про недостатню узгодженість щодо існуючих визначень когнітивної гнучкості, тому вона розглядається, досліджується і діагностується залежно від теоретичних поглядів і наукових парадигм дослідників. Психологічним механізмом флексибельної (гнучкої) поведінки людини є динамічна активізація і перетворення когнітивних процесів у відповідь на зовнішні зміни умов. Таке перетворення дозволяє індивіду по іншому сприймати ситуацію, виробляти альтернативні способи реагування на неї, переключатися між різними класами знань і знижувати рівень стереотипних (звичних) реагувань на користь альтернативних рішень. Все це дає можливість людині реалістично пояснювати складні життєві події, швидко переключатися на нову реальність, оцінювати різні варіанти дій, приймати адекватні рішення. Зниження когнітивної гнучкості призводить до ригідності (фіксованості) мислення.

Звернено увагу на різноплановість діагностичних інструментів для вимірювання когнітивної гнучкості. Головним чином спостерігається дефіцит в інтегративному підході, який дозволив би вивчати психологічний конструкт «психологічна гнучкість» у системі його основних визначень, а саме як навичку мислення, яка може виявлятися на різних рівнях, в залежності від задач, які потрібно розв'язати, або ситуації, де треба прийняти рішення.

Посилаючись на ґрунтовний аналіз існуючих досліджень, зроблено важливий висновок: «когнітивна» частина терміну «когнітивна гнучкість» стосується розумової здатності перемикатися між когнітивними наборами або стратегіями у відповідь на зміну контекстуальних вимог; «поведінкова» частина стосується здатності адаптивно змінювати поведінку у відповідь на зміну вимог навколишнього середовища. Ці два поняття тісно пов'язані, і загалом вважається, що психологічна гнучкість включає як когнітивні, так і поведінкові компоненти. Когнітивні механізми виступають базисом для формування та реалізації соціально-особистісного рівня гнучкості.

У контексті теоретичного дослідження з'ясовано, що поняття «психологічна гнучкість» має більш узагальнений, інтегративний характер і охоплює широкий спектр проявів. У той же час поняття «когнітивна гнучкість» має вищий рівень наукової визначеності та концептуальної чіткості порівняно з поняттям «психологічна гнучкість». Завдяки цьому когнітивна гнучкість піддається емпіричному вимірюванню через існуючі психодіагностичні методики, що підвищує її науковий потенціал в експериментальних дослідженнях. Крім того, використання терміну «когнітивна гнучкість» у науковому дискурсі забезпечує більшу термінологічну узгодженість із сучасними емпіричними дослідженнями, у яких саме цей феномен є операційною одиницею аналізу.

Когнітивна гнучкість виступає важливим ресурсом особистості, що швидко розвивається у юнацькому віці й визначає здатність адаптуватися до змін, забезпечуючи своєчасну та раціональну перебудову як когнітивних процесів, так і поведінкових стратегій відповідно до умов середовища. Її значущість особливо зростає в ситуаціях невизначеності, складності та підвищеного психоемоційного навантаження, де вона виступає одним із ключових ресурсів ефективного функціонування осіб юнацького віку.

У період юності відбувається інтенсивне формування особистісних конструктів, які інтегруються в загальну когнітивно-сміслову систему. Ця система дозволяє людині взаємодіяти з об'єктивною реальністю, орієнтуючись переважно на майбутнє, проте ґрунтуючись на аналізі попереднього досвіду. Особистісні конструкти, сформовані в юнацькому віці, створюють у свідомості юнаків своєрідну фіксовану картину світу, базовану на ідеалах, переконаннях та уявленнях. Саме завдяки цим конструкціям індивід вибудовує власну когнітивну модель реальності, в якій мислення і мовлення взаємодіють у межах унікального семантичного простору. Юність (18–23 роки) – це поріг дорослого життя, коли відбуваються пошуки свого місця у суспільстві, особистісне і професійне самовизначення, почуття відповідальності за своє майбутнє. У цей період розвивається здатність адаптувати мислення, швидко перемикатися між завданнями, розглядати ситуацію з різних точок зору та шукати нові рішення. У юнацькому віці ці навички інтенсивно розвиваються, і саме соціальне середовище може або стимулювати, або стримувати їх формування.

У психодіагностиці виділяють дві групи методик вимірювання КГ: когнітивні проби і самозвіти. Традиційні методики оцінки когнітивної гнучкості (наприклад, нейропсихологічні тести на перемикання завдань або «Wisconsin Card Sorting Test») більше відображають виконавчі функції, але не суб'єктивне відчуття людиною власної гнучкості у повсякденному житті. Самозвітні опитувальники оцінюють когнітивну флексибільність у когнітивно-поведінковому ключі, тобто як здатність бачити ситуації з різних сторін, створювати альтернативні пояснення подій, знаходити варіативні шляхи поведінки у ситуаціях невизначеності.

Розкрито сутність поняття невизначеності, яке трактується не лише як дефіцит інформації або складність вибору, а як багатовимірний психологічний стан, що пронизує смислотворення, емоційне переживання та регуляцію життєвих рішень особистості в мінливому соціальному контексті.

Результати пілотного дослідження показали, що існує різниця між показниками когнітивної гнучкості, отриманими в процесі виконання когнітивних проб і рівнем особистісної гнучкості, яка вимірювалась через суб'єктивні оцінки за допомогою опитувальників (самозвітів). Аналіз та співставлення результатів тестування за різними методиками дозволили переконатися, що не завжди високий рівень когнітивної гнучкості, як виконавчої

функції мозку, гарантує ефективну та гнучку поведінку у ситуаціях, які характеризуються невизначеністю.

Маючи високий рівень гнучкості як властивості мислення, людина не завжди може її проявити у відповідь на змінні умови її життєдіяльності. Є категорія осіб, які добре виявляють гнучкість у вирішенні інтелектуальних задач і тестів, але у складних життєвих ситуаціях їх гнучкість мислення блокується. Спостереження за тим, як люди поведуть себе у складних ситуаціях, показують, що це досить поширене явище. Окреслено кілька причин, чому так відбувається.

Отже, гнучкість може проявлятися на двох рівнях: на когнітивному і соціально-особистісному. Тому вимірювати цей феномен необхідно двома видами психологічного інструментарію: для вимірювання гнучкості як виконавчої функції мозку, як правило, застосовують когнітивні проби; для вимірювання соціально-особистісної флексибільності застосовують опитувальники.

Розроблена теоретична модель когнітивної гнучкості включає два рівні функціонування психологічної гнучкості: когнітивний (пізнавальний) і особистісний (поведінковий), що дозволило обґрунтувати методологічні підходи до дослідження психологічної гнучкості.

Результати теоретичного аналізу і пілотного дослідження дозволили розробити модель розвитку когнітивної гнучкості як метаресурсу особистості, яка включає соціальні і психологічні умови розвитку КГ. Соціальні умови розвитку КГ передбачають створення емоційно безпечного, підтримувального і гнучкого середовища, де людина може вільно висловлюватися, робити спроби, помилятися, навчатися й змінюватися. Психологічні умови розвитку КГ включають такі компоненти: стабільний психоемоційний стан і почуття психологічної безпеки; переконання, що здібності можуть розвиватися завдяки зусиллям і навчанню; віра у власні сили та готовність докладати зусиль; здатність спокійно та ефективно діяти в ситуаціях невизначеності, де бракує інформації; вміння бачити в невідомому не загрозу, а можливість для розвитку; готовність до подолання життєвих труднощів; креативний підхід, альтернативність мислення.

На основі теоретичного аналізу та результатів пілотного дослідження окреслено задачі експериментального дослідження, висунуто концептуальну та емпіричні гіпотези дослідження, створено психодіагностичний комплекс та розроблено програму розвитку КГ для проведення експериментального дослідження. Програма розвитку когнітивної гнучкості складалася з трьох блоків: стабілізація психоемоційного стану (10 годин); усвідомлення і розвиток власних ресурсів. (10 годин); розвиток толерантності і варіативності мислення в ситуаціях невизначеності (10 годин).

У третьому розділі дисертаційного дослідження представлено результати експериментального дослідження, для проведення якого було створено дві групи осіб юнацького віку: експериментальну і контрольну. Формувальний етап

дослідження тривав три місяці. Протягом цього часу в експериментальній групі проводились заняття за програмою розвитку когнітивної гнучкості. Під час формувального етапу були створені певні соціальні умови (безпечне навчальний простір, довірливі відносини, позитивне навчальне середовище), які відігравали важливу роль у підвищенні ефективності програми розвитку КГ.

На контрольному етапі дослідження проведена повторна діагностика з метою встановлення розбіжностей між первинними показниками і тими, які були отримані після проведення експерименту. За результатами діагностики і математико-статистичного аналізу встановлено, що в експериментальній групі за показниками психологічної гнучкості і всіма психологічними характеристиками встановлено статистично значущі розбіжності, які вказують на зміну психоемоційного стану, імпліцитних уявлень і значний розвиток психологічних ресурсів.

Аналіз результатів регресійного аналізу дозволив оцінити і визначити ключові психологічні умови (психологічні характеристики), які впливають на розвиток різних аспектів психологічної гнучкості. Зокрема, встановлено, що почуття психологічної безпеки, самоефективність, толерантність до невизначеності і життєстійкість є домінуючими предикторами, які обумовлюють розвиток когнітивної гнучкості.

Перспективи подальших досліджень полягають у дослідженні когнітивних здібностей осіб, які пережили стресові події під час війни і мають діагноз ПТСР, розробці програми розвитку когнітивної гнучкості для таких осіб з метою психологічної допомоги в реабілітаційному процесі і подальшої адаптації до мирного життя.

Дякую за увагу!

Завершивши доповідь, здобувач відповів на запитання учасників міжкафедрального наукового семінару.

ЗАПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ

1. Д-р психол. наук, проф. Корнієнко Вікторія Володимирівна:

Пані Оксано, що було залежною і незалежною змінною вашого дослідження?

Рудковська О.В.

Залежною змінною виступала когнітивна гнучкість. Незалежними змінними були показники психологічних характеристик досліджуваних: почуття психологічної безпеки; імпліцитні уявлення щодо розвитку мислення; самоефективність; толерантність до невизначеності; особистісна готовність до змін; життєстійкість; креативність.

2. Канд. психол. наук, зав. кафедрою педагогічної та вікової психології Грисенко Наталія Володимирівна:

Ви розглядаєте когнітивну гнучкість як «метаресурс». У чому полягає специфіка такого підходу порівняно з традиційними поглядами?

Рудковська О.В.:

У психології метаресурсами вважають такі властивості, які:

- активізують інші ресурси;
- координують їх використання;
- підвищують ефективність адаптації та саморозвитку.

Когнітивна гнучкість відповідає всім цим ознакам. Це така інтегративна навичка, важливий ресурс, який допомагає ефективно використовувати інші ресурси людини – досвід, соціальні навички, здібності, що дозволяє людині змінювати спосіб мислення й поведінки залежно від ситуації. Завдяки цьому особистість краще пристосовується до нових умов, невизначеності або стресу.

Традиційно у дослідженнях КГ розглядали як когнітивну операцію, яку пов'язували з різними психологічними феноменами. Ми у своїй роботі довели, що це не просто когнітивна операція, а здатність особистості цілісно перебудовувати свою поведінку.

3. Д-р психол. наук, проф. Батраченко Іван Георгійович:

Скажіть, будь ласка, у вашій роботі ви використовуєте поняття «когнітивна гнучкість» і «психологічна гнучкість»? Це синоніми? Чи це різні психологічні конструкти.

Рудковська О.В.:

У контексті теоретичного дослідження з'ясовано, що поняття «психологічна гнучкість» має більш узагальнений, інтегративний характер і охоплює широкий спектр проявів. У той же час поняття «когнітивна гнучкість» має вищий рівень наукової визначеності та концептуальної чіткості порівняно з поняттям «психологічна гнучкість». Завдяки цьому когнітивна гнучкість піддається емпіричному вимірюванню через існуючі психодіагностичні методики, що підвищує її науковий потенціал у наукових дослідженнях.

Крім того, використання терміну «когнітивна гнучкість» у науковому дискурсі забезпечує більшу термінологічну узгодженість із сучасними емпіричними дослідженнями, у яких саме цей конструкт є операційною одиницею аналізу.

Когнітивна гнучкість – це здатність людини усвідомлювати і позитивно сприймати різні варіанти подій, змінювати свої початкові думки, і приймати рішення або діяти відповідно до обраної альтернативи.

Психологічна гнучкість заснована на шести основних компонентах (прийняття, контакт із теперішнім моментом, когнітивний поділ, «Я» як контекст, цінності та цілеспрямованість) і включає в себе прийняття своїх почуттів, думок і минулого досвіду, життя в теперішньому моменті.

У роботі ми зазначаємо, що «психологічна гнучкість» має більш узагальнений характер, тоді як «когнітивна гнучкість» має вищий рівень наукової визначеності та піддається емпіричному вимірюванню через конкретні методики. Більшість авторів використовують термін когнітивна гнучкість.

Батраченко І.Г.: Ще можна одне уточнення. Скільком серед вашої вибірки осіб, які виявили високий рівень когнітивної гнучкості?

Рудковська О. В.:

За результатами кластерного аналізу 108 осіб мали високий рівень КГ.

4. Канд. психол. наук, доцент Ткаченко Ніна Володимирівна:

Оксано Володимирівно, як результати вашої роботи можуть бути використані в умовах воєнного стану в країні? Як ми можемо їх використати?

Рудковська О.В.:

В умовах воєнного стану та тотальної невизначеності ми зобов'язані готувати молодь до швидкого реагування та сміливих життєвих кроків. І саме когнітивна гнучкість є тим психологічним ресурсом, який дозволяє зробити вирішальний крок, який запускає внутрішній рух особистості. Програма розвитку КГ доводить: ці якості можна і необхідно розвивати. Також, у перспективі планується дослідження когнітивних здібностей осіб, які пережили стресові події під час війни і мають діагноз ПТСР, розробці програми розвитку когнітивної гнучкості для таких осіб з метою психологічної допомоги в реабілітаційному процесі і подальшої адаптації до мирного життя.

5. Канд. психол. наук, доцент Сурякова Марина Володимирівна:

Під час аналізу результатів констатувального етапу дослідження було виявлено певні розбіжності між показниками об'єктивних когнітивних проб, які фіксують операційні параметри виконавчих функцій мозку, та даними психодіагностичних опитувальників, що відображають суб'єктивну самооцінку досліджуваними власних когнітивних можливостей. Як саме ви інтерпретуєте цей дисонанс і чим, на вашу думку, зумовлена така розбіжність?

Рудковська О.В.:

Дійсно пілотне дослідження показало, що існує різниця між показниками когнітивної гнучкості, отриманими в процесі виконання когнітивних проб і рівнем особистісної гнучкості, яка вимірювалась через суб'єктивні оцінки за допомогою опитувальників (самозвітів). Аналіз та співставлення результатів тестування за різними методиками дозволили переконатися, що не завжди високий рівень когнітивної гнучкості, як виконавчої функції мозку, гарантує ефективну та гнучку поведінку у ситуаціях, які характеризуються невизначеністю. Є категорія осіб, які добре виявляють гнучкість у вирішенні інтелектуальних задач і тестів, але у складних життєвих ситуаціях їх гнучкість мислення блокується. Спостереження за тим, як люди поведуть себе у складних

ситуаціях, показують, що це досить поширене явище. В роботі окреслено кілька причин, чому так відбувається.

ВИСТУП НАУКОВОГО КЕРІВНИКА.

Рудковська Оксана Володимирівна з 2021 року по 2026 рік навчалася в аспірантурі Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара з метою здобуття наукового ступеню «доктор філософії». Індивідуальний план наукової роботи асп. Рудковською О.В. виконаний своєчасно у повному обсязі. Також, виконані всі види робіт, пов'язані з проведенням дисертаційного дослідження та оформлення його результатів. При проходженні в аспірантурі викладацької практики аспірантка представила головні положення дослідження у контексті розвитку когнітивних здібностей осіб юнацького віку, зокрема – когнітивної гнучкості.

Дисертаційна робота Рудковської О.В. присвячена актуальній проблемі сучасної психологічної науки – розвитку гнучкості мислення в юнацькому віці. У сучасному світі дослідження даної проблеми набуває особливої актуальності через стрімкі технологічні, економічні та соціальні зміни. Цифровізація, розвиток штучного інтелекту, глобалізація та нестабільність ринку праці вимагають від людини здатності швидко адаптуватися до нових умов, переосмислювати власний досвід і знаходити нестандартні рішення. Саме тому когнітивна гнучкість сьогодні розглядається як одна з ключових компетентностей XXI століття.

Висновки Всесвітнього економічного форуму, представлені у доповіді The Future of Jobs Report 2025, підтверджують зростаючу важливість когнітивної гнучкості. У звіті зазначається, що до 2030 року близько 39% професійних навичок зазнають змін через розвиток технологій та автоматизації. Серед найбільш затребуваних навичок майбутнього експерти називають аналітичне мислення, креативність, стійкість, гнучкість та здатність до безперервного навчання.

В умовах воєнного стану українське суспільство стикається з безпрецедентним рівнем невизначеності, що охоплює всі сфери життєдіяльності особистості – від безпеки та соціальної стабільності до професійної реалізації й міжособистісних взаємин. Постійна зміна обставин, інформаційне перевантаження, необхідність швидкого прийняття рішень та адаптації до нових умов актуалізують проблему психологічних ресурсів, які забезпечують ефективне функціонування людини в кризових ситуаціях. Одним із таких ресурсів є когнітивна гнучкість – здатність особистості змінювати способи мислення, адаптувати поведінкові стратегії відповідно до нових вимог середовища та знаходити альтернативні рішення у складних життєвих обставинах.

Актуальність дослідження психосоціальних умов розвитку когнітивної гнучкості зумовлена необхідністю підготовки осіб юнацького віку до життя і професійної діяльності в умовах постійних змін. Це дозволяє краще адаптуватися до змін, критично аналізувати інформацію, знаходити альтернативи у вирішенні проблем і швидше самореалізуватися у сучасному суспільстві.

У дисертаційній роботі чітко визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження. Автором використано комплекс взаємодоповнювальних методів психологічного дослідження, адекватних меті та завданням роботи, зокрема: теоретичний аналіз, метод моделювання, психодіагностичне вимірювання, експеримент і методи математико-статистичного аналізу.

Грунтовний теоретичний аналіз досліджуваної проблеми дозволив розглянути феномен когнітивної гнучкості з точки зору дворівневого функціонування і визначити соціальні і психологічні умови його розвитку.

Звернено увагу на недостатню узгодженість щодо існуючих визначень когнітивної гнучкості, проаналізовано низку термінів, які описують даний психологічний феномен; на різноплановість діагностичних інструментів для вимірювання когнітивної гнучкості. Автором зазначено, що спостерігається дефіцит в інтегративному підході, який дозволив би вивчати когнітивну гнучкість у системі його основних визначень, а саме як навичку мислення, яка може виявлятися на різних рівнях, в залежності від задач, які потрібно розв'язати, або ситуації, де треба прийняти рішення.

Основні положення й висновки дисертації є достатньо обґрунтованими, базуються на ґрунтовному аналізі наукових джерел, результатах експериментального дослідження, їх статистичній обробці та інтерпретації.

Наукова новизна дисертації полягає в тому, що автором:

- вперше запропоновано теоретичну (концептуальну) модель дворівневої структури когнітивної гнучкості, що поєднує в собі як операційні механізми мислення (функції перемикання), так і зовнішні прояви гнучкості мислення (особистісну флексибільність) у конкретних життєвих ситуаціях;
- вперше розроблено та верифіковано теоретичну модель розвитку когнітивної гнучкості як метаресурсу особистості з визначенням психосоціальних умов, які сприяють розвитку КГ в юнацькому віці;
- вперше застосовано комплексну діагностику когнітивної гнучкості, яка дозволила виміряти різні аспекти її прояву в осіб юнацького віку;
- розроблено і застосовано Програму розвитку когнітивної гнучкості в юнацькому віці та доведено її ефективність.

Уточнено:

- психологічні характеристики осіб юнацького віку, які обумовлюють розвиток когнітивної гнучкості;

– роль соціальних умов, які сприяють розвитку КГ в юнацькому віці, зокрема, створення безпечного середовища та організація навчально-діалогічного розвивального простору.

Розширено уявлення про когнітивну гнучкість як важливу навичку мислення в ситуаціях невизначеності та психологічні умови її прояву в юнацькому віці;

Вдосконалено:

- специфіку дослідження когнітивної гнучкості;
- методи діагностики і розвитку когнітивної гнучкості.

Отримані результати розширюють сучасні уявлення про когнітивні здібності осіб юнацького віку, умови розвитку мисленневих навичок, зокрема вплив почуття психологічної безпеки, самоефективності, імпліцитних установок, життєстійкості та ін. на розвиток когнітивної гнучкості.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання результатів: у діяльності практичних психологів; у психологічному консультуванні; у системі освіти; під час розробки тренінгових програм; у викладанні навчальних дисциплін психологічного спрямування.

Результати дослідження впроваджено в роботу Комунальний заклад «Дніпропетровський обласний центр молодіжної роботи, утвердження української національної та громадянської ідентичності» Дніпропетровської обласної ради», який надав базу для проведення експериментального дослідження.

Під час виконання дисертаційного дослідження Рудковська Оксана Володимирівна проявила себе як відповідальний, самостійний та ініціативний дослідник. Авторка продемонструвала достатній рівень теоретичної підготовки, уміння працювати з науковими джерелами, здійснювати експериментальну роботу з досліджуваними, аналізувати отримані результати та застосовувати їх у практичну діяльність. Здобувачка володіє сучасними методами психологічної діагностики й статистичної обробки даних, здатна до самостійного наукового пошуку та формулювання обґрунтованих висновків.

Основні результати дисертаційного дослідження достатньо повно відображено у 3 наукових публікаціях у фахових виданнях, а також апробовано на науково-практичних конференціях різного рівня.

Коефіцієнт унікальності після перевірки на плагіат дорівнює 81,56 %. Перевірка подібностей, виявлених програмою, дозволив встановити, що 15,76 % – це елементи публікацій Рудковської О.В. у фахових виданнях і матеріалах конференцій, де були висвітлені результати дисертаційного дослідження. Після аналізу загальний відсоток унікальності дисертаційної роботи встановив 97 %.

Дисертаційна робота містить окремі дискусійні положення та зауваження, які не знижують загальної позитивної оцінки дослідження, зокрема:

– залишається дискусійним питання розвитку чи прояву когнітивної гнучкості у ситуаціях невизначеності;

– подекуди зустрічаються орфографічні та стилістичні помилки, неточності у застосуванні термінів.

Дисертаційна робота Рудковської О.В. «Психосоціальні умови розвитку когнітивної гнучкості в юнацькому віці» є завершеним самостійним науковим дослідженням, що має наукову новизну, теоретичне та практичне значення. За змістом, рівнем виконання та оформленням робота в цілому відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів № 44 від 12.01.2022р. (в редакції 01.01.2024р.)

Автор роботи Рудковська Оксана Володимирівна, за всіма набутими компетентностями, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 053 Психологія і може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді. Сподіваюсь на підтримку членів наукового семінару.

Дякую за увагу!

ВИСНОВКИ ФАХІВЦІВ-ЕКСПЕРТІВ:

Доктор психологічних наук, професор Кононенко А. О.

Шановні колеги та присутні! Ми заслухали ґрунтовну доповідь за результатами дисертаційного дослідження. Глибокі знання та навички, набуті Оксаною Володимирівною під час навчання в аспірантурі, дозволили здобувачці впевнено та на достатньому науковому рівні відповідати на всі поставлені запитання та зауваження.

Здобувач успішно виконала усі кваліфікаційні вимоги, включаючи освітню та наукову складові, забезпечив достатню кількість публікацій та широку апробацію результатів дослідження.

Дисертаційне дослідження О. В. Рудковської присвячено надзвичайно актуальній та своєчасній проблемі сучасної психологічної науки - вивченню психосоціальних умов розвитку когнітивної гнучкості в юнацькому віці.

Головною науковою заслугою здобувачки є розробка та успішна емпірична верифікація моделі розвитку когнітивної гнучкості. Особливої теоретичної цінності роботі додає глибоке обґрунтування психосоціальних умов (зокрема, емоційно безпечного середовища та навчально-діалогічного простору), які сприяють переходу внутрішнього когнітивного потенціалу молоді у реальну адаптивну поведінку.

Дослідження відрізняється високою методологічною культурою. Авторка застосувала потужний психодіагностичний комплекс. Вибірка дослідження (274 особи на констатувальному етапі) є цілком репрезентативною, а застосування

методів математичної статистики підтверджує високу достовірність, об'єктивність та наукову обґрунтованість отриманих висновків. Практична цінність дисертації не викликає жодних сумнівів і вже доведена авторкою на практиці.

Оцінюючи роботу виключно позитивно, як дискусію на майбутній захист, варто винести питання щодо посилення репрезентативності вибірки та виявляти обережність у причинно-наслідковому трактуванні ефективності програми, зважаючи на багатofакторний характер розвитку особистості. Ці побажання мають виключно рекомендаційний характер і спрямовані на подальший розвиток наукових досліджень.

Дисертаційна робота Рудковської Оксани Володимирівни «Психосоціальні умови розвитку когнітивної гнучкості у юнацькому віці» є самостійним, завершеним, цілісним і глибоким науковим дослідженням, яке розв'язує важливе науково-практичне завдання у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки повністю відповідає всім вимогам чинного «Порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою КМУ.

Вважаю, що дисертаційне дослідження О. В. Рудковської беззастережно заслуговує на позитивну оцінку, а сама здобувачка – на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія. Основні положення й висновки дисертаційної роботи Рудковської Оксани Володимирівни відповідають чинним вимогам Міністерства освіти і науки України, що висуваються до дисертаційних робіт. Враховуючи все викладене вважаю, що ми маємо підтримати цю роботу і рекомендувати її для захисту в разовій раді за спеціальністю 053 Психологія.

Канд. психол. наук, доцент Кутєпова-Бредун В. Ю.

В умовах тривалого воєнного стану та тотальної життєвої невизначеності, в яких перебуває українське суспільство, здатність молоді до швидкого адаптивного перемикавання, подолання життєвих труднощів та пошуку альтернативних рішень набуває стратегічного значення. Робота авторки є інноваційною, оскільки виходить за межі суто вузького трактування когнітивної гнучкості, розкриваючи її як цілісний, значущий метаресурс особистості.

Під час попереднього ознайомлення з дисертаційним дослідженням мною було сформульовано певну кількість зауважень, які заздалегідь були представлені як науковому керівнику, так і здобувачці ступеня доктора філософії. З огляду на це, я не зачитуватиму зараз повний перелік цих зауважень. Зазначу лише, що деякі з них мають дискусійний характер, і нам би хотілося почути їх розгорнуте обґрунтування та провести професійне обговорення безпосередньо під час офіційного захисту.

Виявлені технічні та стилістичні помилки є такими, що можуть бути легко усунені та доопрацьовані, на що ми також очікуємо до моменту захисту

дисертаційної роботи. Безумовно, ці зауваження не знижують загальної позитивної оцінки праці. Вони жодним чином не впливають на її наукову цінність і не ставлять під сумнів достовірність отриманих авторкою результатів, а носять суто дискусійний та рекомендаційний характер.

Ураховуючи високу актуальність теми, належний теоретико-методологічний рівень та наукову новизну отриманих результатів, я вважаю, що дисертація Рудковської Оксани Володимирівни є самостійним, цілісним і завершеним науковим дослідженням. Робота повністю заслуговує на рекомендацію до публічного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді. Очікуємо на успішне представлення цього дисертаційного дослідження під час захисту. Дякую за увагу!

В ОБГОВОРЕННІ ДИСЕРТАЦІЇ РУДКОВСЬКОЇ О.В. ВЗЯЛИ УЧАСТЬ:

Канд. психол. наук, доцент Кутовий Костянтин Петрович:

Дисертаційна робота Рудковської Оксани Володимирівни є цілісним завершеним науковим дослідженням, що справляє позитивне загальне враження. Аналіз змісту дисертації дає підстави стверджувати про високий рівень володіння здобувачем проблематикою обраної теми «когнітивна гнучкість», здатністю до самостійної та ефективної наукової діяльності, належне володіння методологією наукових досліджень, а також сформовані вміння й навички опрацювання специфічної джерельної бази, до яких можна віднести праці видатних українських і закордонних дослідників. Положення, сформульовані за результатами наукового пошуку відрізняються системністю та логічністю викладення, винесені на захист є достатньо аргументованими й містять цікаві висновки, що дають змогу зрозуміти напрямлення розвитку сучасної психологічної науки України.

Доповідь здобувача відзначалася високим рівнем володіння матеріалом та значною часткою особисто отриманих результатів. Були продемонстровані актуальні наукові результати й задачі, а наявність перспективних ідей закладає міцне підґрунтя для майбутніх досліджень.

Логічна структура дисертації обрана вдало, що сприяло повному розкриттю теми, ефективному виконанню поставлених завдань і чіткому формулюванню висновків та рекомендацій. Сама доповідь була добре структурована. Програма розвитку когнітивної гнучкості може бути впровадження в освітні процеси навчальних закладів.

У цілому, з огляду на достатньо високий рівень виконання дисертаційної роботи, вважаю за доцільне рекомендувати наукове дослідження здобувача Рудковської О. В. до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 053 «Психологія».

Д-р психол. наук, проф. Гальцева Т.О.

Шановні колеги! Окрему й надзвичайно високу оцінку під час обговорення дисертаційного дослідження Оксани Володимирівни Рудковської заслуговує представлена авторська Програма розвитку когнітивної гнучкості в юнацькому віці.

Хочу відзначити кілька принципових переваг розробленого авторкою розвивального інструментарію, які визначають його високу наукову та прикладну цінність. Глибока методологічна та концептуальна цілісність Програми побудована на чіткому теоретичному підґрунті – розробленій авторкою дворівневої моделі когнітивної гнучкості. Програма розвитку КГ дозволила в екологічній, атравматичній формі стимулювати розвиток гнучкості мислення досліджуваної групи.

Наукові положення дисертації є теоретично та практично обґрунтованими. Формальності виконані в повному обсязі. Достатня кількість публікацій. Я підтримую цю роботу і пропоную винести позитивне рішення нашого фахового семінару та рекомендувати її до захисту в разовій спеціалізованій раді за спеціальністю 053 Психологія.

Канд. психол. наук, зав. кафедрою педагогічної та вікової психології доц. Грисенко Наталія Володимирівна:

Представлена дисертаційна робота Розроблена Рудковською О. В. є актуальним і ґрунтовним дослідженням. Отримані результати дослідження і програма розвитку когнітивної гнучкості для осіб юнацького віку суттєво збагачує арсенал сучасної практичної психології. В роботі добре розроблено методологічну основу експериментального дослідження, побудована модель розвитку когнітивної гнучкості як метаресурсу особистості виступає основою проієднання експериментального етапу дослідження. У цілому вважаю за доцільне рекомендувати наукове дослідження здобувача Рудковської О. В. до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 053 «Психологія».

Канд. психол. наук, доцент Ткаченко Ніна Володимирівна

Шановні колеги! Хочу акцентувати увагу на фундаментальній теоретичній цінності дослідження Оксани Володимирівни, яка полягає у принципово новому погляді на феномен когнітивної гнучкості. Запропонована Рудковською О. В. теоретична модель когнітивної гнучкості певним чином розв'язує проблему дослідження і діагностики феномену когнітивної гнучкості. Тракткування когнітивної гнучкості як «метаресурсу» особистості є надзвичайно точним. Здобувачка доводить, що когнітивна гнучкість – це не просто окрема ізольована навичка мислення, а важливий психологічний ресурс, який актуалізує всі інші адаптаційні можливості людини в ситуаціях невизначеності, запускає внутрішній

рух особистості для пошуку альтернативних рішень. Підтримую дисертаційну роботу Рудковської О.В. і пропоную винести позитивне рішення та рекомендувати її до захисту в разовій спеціалізованій раді за спеціальністю 053 Психологія.

Головуюча, д-р. псих. наук, проф. Корнієнко Вікторія Володимирівна професор кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара:

Чи є ще бажані виступити? Якщо бажаних немає, то давайте перейдемо до обговорення висновку.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. Сучасний етап розвитку українського суспільства – це простір щоденних соціальних потрясінь та жорстокої війни. Це реальність хронічного стресу та тотальної невизначеності, яка щомиті вибиває ґрунт з-під ніг нашої молоді.

У цих екстремальних умовах когнітивна гнучкість перестає бути просто науковим терміном. Вона стає стратегічним метаресурсом виживання та адаптації. Це внутрішній ресурс особистості, який дозволяє миттєво перемикає мислення, відмовлятися від застарілих, вже неефективних шаблонів і знаходити нестандартні, альтернативні рішення там, де ситуація здається безвихідною.

На останніх трьох Всесвітніх економічних форумах в Давосі (2016 р., 2020 р., 2025 р.) когнітивна гнучкість була включена до переліку найважливіших людських навичок, які стануть вирішальними у найближчі роки в умовах швидкої автоматизації, розвитку штучного інтелекту та трансформації ринку праці. Але якщо для глобального світу це маркер успішної кар'єри, то для молоді людини в Україні сьогодні – це фундамент ментального здоров'я та збереження свого «Я».

Актуальність дослідження когнітивної гнучкості зумовлена не тільки сучасними викликами розвитку українського суспільства, але й узгоджується з державними пріоритетами у сфері психічного здоров'я, визначеними у Законі України «Про систему охорони психічного здоров'я», Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року, Всеукраїнській програмі ментального здоров'я «Ти як?» та іншими стратегічними документами, де наголошується на необхідності підвищення адаптаційних можливостей особистості та формування психологічної стійкості населення. Отже, питання розвитку когнітивної гнучкості як найважливішого психологічного ресурсу, відповідає державним завданням у сфері психічного здоров'я, психологічної підтримки населення та реабілітації.

У зв'язку з цим, вивчення та розвиток цього феномену в юнацькому віці

стає пріоритетним науковим напрямом досліджень. Адже розвиваючи когнітивну гнучкість, ми допомагаємо молоді адаптувати мислення до нових ситуацій, перемикаючись між стратегіями, знаходити альтернативні рішення, формувати стійкий світогляд, здатний витримати будь-які кризи.

Затвердження теми та плану дисертації.

Тема дисертації затверджена вченою радою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара протокол № 5 від 18.11.2021 р. Зміна формулювання теми затверджена Вченою радою факультету психології та спеціальної освіти протокол № 19 від 23.05.2023 р.

Науковий керівник: канд. психол. наук, доцент, доцент кафедри педагогічної та вікової психології Диса Олена Вікторівна.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана в межах науково-дослідної роботи кафедри педагогічної та вікової психології «Особливості виявлення образу Я в контексті навчання впродовж життя» (реєстраційний номер НДР № 0119U100595 від 13.02.2019 р.) та НДР за темою «Особливості реалізації психологічного потенціалу особистості на шляху досягнення професійного успіху» (реєстраційний номер НДР № 0122 U001780 від 17.02.2022 р.)

Результати дисертації висвітлено у трьох публікаціях у виданнях, які входять до переліку наукових фахових видань України, сім – у тезах доповідей на науково-практичних заходах.

Публікації та особистий внесок здобувача. Основні положення, висновки й рекомендації дисертації оприлюднено на семи науково-практичних заходах:

1. Рудковська О. В. Когнітивна гнучкість як ключовий фактор успішності студента творчих спеціальностей в умовах невизначеності. *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку* : матеріали міжнар. наук. конф. (Харків, 20–21 листопада 2025 р.). Харків : ХДАК, 2025. С. 160–162.

2. Рудковська О. В. Розвиток гнучкості мислення шляхом ігропрактик. *У колі односторонців* : матеріали Всеукраїнського форуму аспірантів спеціальності 053 Психологія (12 листопада 2025 р.). Рівне : РДГУ, 2025. С. 80–82.

3. Рудковська О. В., Диса О. В. Поняття психологічної безпеки в сучасному вимірі. *Психологічні основи здоров'я, освіти, науки та самореалізації особистості: клієнт-центрований підхід* : матеріали XVII міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 16–29 березня 2025 р.). Луцьк, 2025. С. 161–165.

4. Рудковська О. В. Особливості формування та зміни образу «Я» протягом життя. *Актуальні проблеми психології особистості на європейському просторі* : матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф. (Кам'янець-Подільський, 15 лютого 2023 р.). Кам'янець-Подільський : К-ПНУ, 2023. С. 110–112.

5. Рудковська О. В. Особливості розвитку творчих здібностей музикантів в умовах дистанційного навчання. *Психолого-педагогічні передумови успішності функціонування особистості в інформаційному просторі* : матеріали міжнар.

наук.-практ. конф. (Дніпро, 25–26 листопада 2022 р.). Дніпро : ДНУ ім. О. Гончара, 2022. С. 168–170.

6. Рудковська О. В. Шляхи збереження психологічного здоров'я дітей в умовах воєнного стану. *Психічне здоров'я особистості у кризовому суспільстві* : зб. матеріалів VII Всеукр. наук.-практ. конф. (Львів, 28 жовтня 2022 р.) / уклад. В. С. Бліхар. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. С. 299–303.

7. Діса О. В., Рудковська О. В. Творча діяльність як спосіб подолання кризових ситуацій. *Психологічні проблеми творчості* : матеріали XXII міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23 липня 2022 р.). Київ, 2022. С. 85–88.

Наукова новизна та теоретична значущість одержаних результатів полягає в тому, що:

– *вперше* запропоновано теоретичну (концептуальну) модель дворівневої структури когнітивної гнучкості, що поєднує в собі як операційні механізми мислення (функції перемикавання), так і зовнішні прояви гнучкості мислення (особистісну флексибільність) у конкретних життєвих ситуаціях;

– *вперше* розроблено та верифіковано теоретичну модель розвитку когнітивної гнучкості як метаресурсу особистості з визначенням психосоціальних умов, які сприяють розвитку КГ в юнацькому віці;

– *вперше* застосовано комплексну діагностику когнітивної гнучкості, яка дозволила виміряти різні аспекти її прояву в осіб юнацького віку;

– розроблено і застосовано Програму розвитку когнітивної гнучкості в юнацькому віці та доведено її ефективність.

Уточнено:

– психологічні характеристики осіб юнацького віку, які обумовлюють розвиток когнітивної гнучкості;

– роль соціальних умов, які сприяють розвитку КГ в юнацькому віці, зокрема, створення безпечного середовища та організація навчально-діалогічного розвивального простору.

Розширено уявлення про когнітивну гнучкість як важливу навичку мислення в ситуаціях невизначеності та психологічні умови її прояву в юнацькому віці.

Вдосконалено:

– специфіку дослідження когнітивної гнучкості;

– методи діагностики і розвитку когнітивної гнучкості.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці психодіагностичного комплексу для вивчення когнітивної гнучкості, спрямованого на дослідження різних її аспектів, який можна використовувати у психодіагностичній практиці психологів.

Програма розвитку когнітивної гнучкості для осіб юнацького віку може використовуватись психологами в роботі з молоддю для розвитку психологічних

ресурсів, підвищення адаптаційних можливостей, уміння справляється з багатозадачністю, швидше навчається новому, ефективніше реагувати на зміни та знаходити альтернативні рішення в різних ситуаціях.

Результати досліджень можуть використовуватись у навчальному процесі освітніх закладів при викладанні дисциплін психологічного напрямку, а також при проведенні тренінгів, практичних занять, факультативів.

Список публікацій здобувача за темою дисертації

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Диса О., Рудковська О. Особливості прояву креативного потенціалу студентів у навчальній діяльності. *Journal of Psychology Research*. 2022. Vol. 28, № 11. С. 38-53. URL:

<https://www.psyresearches.dp.ua/index.php/journal/article/view/5>

DOI: <https://doi.org/10.15421/102203>

Особистий внесок: Диса О.В. обґрунтувала теоретико-методологічні засади дослідження, здійснила глибокий аналіз сучасної наукової літератури щодо сутності та структури креативного потенціалу особистості, сформулювала ключову гіпотезу та наукову новизну праці, а також підготувала текстову частину теоретичного розділу статті(загалом 50%).

Рудковська О.В. розробила комплексний діагностичний інструментарій та методику емпіричного дослідження, організувала та провела практичне тестування серед студентської молоді, здійснила якісний та кількісний аналіз отриманих даних за допомогою методів математичної статистики, а також сформулювала фінальні висновки та практичні рекомендації (загалом 50%).

2. Рудковська О. В. Наукові концепції дослідження когнітивної гнучкості: теоретичний аналіз. *Габітус*. 2025. Вип. 76. С. 129–134. URL:

<https://habitus.od.ua/journals/2025/76-2025/22.pdf>

DOI: <https://doi.org/10.32782/hbts.76.20>

3. Рудковська О. В. Особливості прояву когнітивної та особистісної гнучкості в психодіагностичному вимірі. *Психологія та соціальна робота*. 2026. № 1(63). С. 166-176. URL: <https://journals.onu.in.ua/index.php/psy/article/view/343>

DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-0409.2026.1.15>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Рудковська О. В. Особливості розвитку творчих здібностей музикантів в умовах дистанційного навчання. *Психолого-педагогічні передумови успішності функціонування особистості в інформаційному просторі* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 25–26 листопада 2022 р.). Дніпро : ДНУ ім. О. Гончара, 2022. С. 168–170. URL:

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ah>

2. Рудковська О. В. Шляхи збереження психологічного здоров'я дітей в умовах воєнного стану. *Психічне здоров'я особистості у кризовому суспільстві* : зб. матеріалів VII Всеукр. наук.-практ. конф. (Львів, 28 жовтня 2022 р.) / уклад. В. С. Бліхар. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. С. 299–303. URL:

https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/5051/1/28_10_2022.pdf

3. Диса О. В., Рудковська О. В. Творча діяльність як спосіб подолання кризових ситуацій. *Психологічні проблеми творчості* : матеріали XXII міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23 липня 2022 р.). Київ, 2022. С. 85–88. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732852/1/Матеріали%20XXII%20Міжнародної%20науково-практичної%20конференції%2023.07.2022.pdf>

4. Рудковська О. В. Особливості формування та зміни образу «Я» протягом життя. *Актуальні проблеми психології особистості на європейському просторі* : матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф. (Кам'янець-Подільський, 15 лютого 2023 р.). Кам'янець-Подільський : К-ПНУ, 2023. С. 110–112. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7633/Aktualni-problemy-psykholohii-osobystosti-na-yevropeiskomu-prostori-15-02-2023.pdf>

5. Рудковська О. В. Розвиток гнучкості мислення шляхом ігропрактик. *У колі одnodумців* : матеріали Всеукраїнського форуму аспірантів спеціальності 053 Психологія (12 листопада 2025 р.). Рівне : РДГУ, 2025. С. 80–82. URL: https://psuhologia.rshu.edu.ua/images/nauk_diyal/konf_sem/2025/11/uko_12112025.pdf

6. Рудковська О. В. Когнітивна гнучкість як ключовий фактор успішності студента творчих спеціальностей в умовах невизначеності. *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку* : матеріали міжнар. наук. конф. (Харків, 20–21 листопада 2025 р.). Харків : ХДАК, 2025. С. 160–162. URL: <http://rio-khsac.in.ua/konfer.html>

7. Рудковська О. В., Диса О. В. Поняття психологічної безпеки в сучасному вимірі. *Психологічні основи здоров'я, освіти, науки та самореалізації особистості: клієнт-центрований підхід* : матеріали XVII міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 16–29 березня 2025 р.). Луцьк, 2025. С. 161–165. URL: <https://dspace.vnmu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9830/Відновлення%20після%20випробовувань%20психологічні%20ресурси%20на%20шляху%20адаптації.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

На підставі заслуховування та обговорення доповіді Рудковської О.В. про основні положення дисертаційної роботи, питань та відповідей на них

УХВАЛИЛИ:

1. Підготовлена дисертація аспіранткою кафедри вікової та педагогічної психології Рудковської Оксани Володимирівни є завершеною самостійною

науковою працею, в якій отримано нові, обґрунтовані результати, що розв'язують конкретне наукове завдання у галузі психології. Дисертація в цілому відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 року (в редакції від 01.01.2024 року). Робота може бути винесена на розгляд Вченої ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара для розгляду питання про утворення разової спеціалізованої вченої ради.

2. Рекомендувати дисертаційну роботу Рудковської Оксани Володимирівни на тему «**Психосоціальні умови розвитку когнітивної гнучкості у юнацькому віці**» до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія.

3. Клопотати перед Вченою радою університету про створення разової спеціалізованої вченої ради для проведення захисту дисертації Рудковської Оксани Володимирівни та затвердити її склад:

ВІДОМОСТІ

про членів спеціалізованої вченої ради для разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 053 Психологія аспіранта *Рудковської Оксани Володимирівни* на тему: «**Психосоціальні умови розвитку когнітивної гнучкості в юнацькому віці**»

у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України

№ з/п	Прізвище, ім'я, по-батькові	Місце основної роботи, підпорядкування, посада	Науковий ступінь, шифр, назва спеціальності, за якою захищена дисертація, рік присудження	Вчене звання (за спеціальністю, кафедрою), рік присвоєння	Наукові публікації, опубліковані за останні п'ять років, за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача
1	2	3	4	5	6
1.	Батраченко Іван Георгійович (голова) ORCID ID: 0000-0003-1699-7047	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України,	Доктор психологічних наук 19.00.01 – загальна психологія,	професор кафедри загальної та соціальної психології, 2010р., Україна	1. Батраченко І. Г., Кваша А. О. Імплицитні теорії штучного інтелекту як проблемне поле психологічних досліджень. <i>Habitus</i> . 2025. Т. 1, № 78. С. 40–46. URL: https://habitus.od.ua/journals/2025/78-2025/part_1/9.pdf DOI: https://doi.org/10.32782/hbts.78.1.7

		<p>професор кафедри загальної та соціальної психології</p>	<p>історія психології, 2010р., Україна</p>	<p>Ключові слова: <i>імпліцитні теорії, імпліцитні теорії штучного інтелекту, експліцитні теорії інтелекту, інтелект, особистість, когнітивна психологія, довіра до ШІ, антропоморфізація, когнітивно-афективні моделі, психологія технологій, цифрова компетентність. (фахове видання, категорія «Б»)</i></p> <p>2. Батраченко І. Г., Ткаченко Н. В., Донець О. І. Особисті імпліцитні теорії української молоді як адаптаційний ресурс в умовах війни: експлікація та реконструкція. <i>Habitus</i>. 2025. № 80. С. 77–84. URL: https://habitus.od.ua/journals/2025/80-2025/16.pdf DOI: https://doi.org/10.32782/hbts.80.14</p> <p>Ключові слова: <i>особистість, імпліцитні теорії, психологічне благополуччя, життєстійкість, адаптаційний ресурс, війна, мир, життя, смерть, насолода, виживання, резильєнтність, смислова інтеграція, українська молодь. (фахове видання, категорія «Б»)</i></p> <p>3. Батраченко І. Г. Бойова травма як предиктор біфуркації розвитку особистості: Посттравматичний стресовий розлад та посттравматичне особистісне зростання. <i>Habitus</i>. 2025. Т. 2, № 79. С. 36–42. URL: https://habitus.od.ua/journals/2025/79-2025/part_2/9.pdf DOI: https://doi.org/10.32782/hbts.79.2.7</p> <p>Ключові слова: <i>бойова психічна</i></p>
--	--	--	--	--

					<p><i>травма, посттравматичний стресовий розлад, посттравматичне зростання, біфуркація розвитку, резильєнтність, психологічна адаптація, учасник бойових дій, посттравматичний стресовий розлад.</i></p> <p>(фахове видання, категорія «Б»)</p>
2.	<p>Булах Ірина Сергіївна (опонент) https://orcid.org/0000-0003-0314-8070</p>	<p>Український державний педагогічний університет імені Михайла Драгоманова Міністерства освіти і науки України, декан факультету психології</p>	<p>Доктор психологічних наук; 19.00.07 — педагогічна та вікова психологія, 2004р., Україна</p>	<p>Професор кафедри психології, 2005 р., Україна</p>	<p>1.Булах І. С., Некіз Т. Парадигма етапів морального вибору особистості в юнацькому віці. Психологія: реальність і перспективи. Збірник наукових праць РДГУ. 2023. № 20. С. 19-29. URL: https://www.prap.rv.ua/index.php/prap_rv/article/view/328 DOI: https://doi.org/10.35619/prap_rv.v1i20.328</p> <p>(фахове видання, категорія «Б») <i>Ключові слова: юнацький вік, моральні цінності, моральність, моральний вибір, етапи морального вибору, психологічні детермінанти морального вибору, моральна мотивація</i></p> <p>2.Булах І.С., Інкіна С. Розвиток моральної мотивації особистості юнацького віку в процесі волонтерської діяльності. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки. 2025. № 27(72). С. 15-26. URL: https://sj.udu.edu.ua/index.php/pn/en/article/view/120 DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series12.2025.27(72).02</p> <p><i>Ключові слова: моральна мотивація, волонтерство, моральні цінності, юнацький вік, емпатійність, альтруїстичність.</i></p>

					<p>(фахове видання, категорія «Б»)</p> <p>3.Булах І.С., Некіз Т. Динаміка впливу психологічних детермінант на етапи морального вибору особистості юнацького віку. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки. 2023. №22 (67) С. 5-15. URL: https://sj.udu.edu.ua/index.php/pn/en/article/view/262 DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series12.2023.22(67).01 Ключові слова: моральний вибір, психологічні детермінанти, моральні цінності, етапи вибору, чесність, емпатія, совість, справедливість, моральний обов'язок, вільний вибір, почуття відповідальності. (фахове видання, категорія «Б»).</p>
3.	<p>Журавльова Лариса Петрівна (опонент) https://orcid.org/0000-0003-4020-7279</p>	<p>Поліський національний університет, Міністерства освіти і науки України, професор кафедри психології та культурології</p>	<p>Доктор психологічних наук, 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія, 2008 р., Україна</p>	<p>Професор кафедри психології та культурології, 2011р., Україна</p>	<p>1. Журавльова Л., Заруднева В. Агресія особистості юнацького віку в умовах війни. <i>Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки</i>. 2024. С. 81–91. URL: https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8e5d4147-c053-4620-8910-6ee411a1b713/content DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series12.2024.25(70).09 Ключові слова: спрямованість агресії, чинники агресії, інтегральна емпатія, форми емпатії, тривожність, юнацький вік. (фахове видання, категорія «Б»)</p> <p>2. Журавльова , Л. П., Литвинчук , А. І., Гречуха , І. А., & Бедни, І. С. Субклінічні особистісні кореляти психологічної безпеки. <i>Інсайт: психологічні виміри суспільства</i>. 2023р. №9. С. 94-111. URL: https://insight.journal.kspu.edu/index.p</p>

					<p>hp/insight/uk/article/view/125/94 DOI: https://doi.org/10.32999/KSU2663-970X/2023-9-6 Ключові слова: риси особистості, сфери життєдіяльності, психолінгвістична модель небезпеки, макіавелізм, нарцисизм, психопатія. (фахове видання, категорія «Б»)</p> <p>3. Zhuravlova L., Prontenko V., Bobai Y. SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL FACTORS OF A HEALTHY LIFESTYLE. <i>Science and Education</i>. 2025. № 2. С. 19–23. URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2025/1_2025/10.pdf https://doi.org/10.24195/2414-4665-2025-2-3 Ключові слова: здоров'я, юнацький вік, спосіб життя, локус контролю здоров'я, ментальне здоров'я, емоційна активність, стабільність психічного здоров'я (фахове видання, категорія «Б»)</p>
4.	Кононенко Анатолій Олександрович (рецензент) https://orcid.org/0000-0002-5583-9036	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, професор кафедри загальної та соціальної психології	Доктор психологічних наук, 19.00.05 – соціальна психологія; психологія соціальної роботи, 2017 рік, Україна	Професор кафедри іноземних мов природничих факультетів, 2021 рік, Україна	<p>1. Оксана Кононенко, Анатолій Кононенко, Костянтин Крошка, Євгенія Бази́ка. Життєстійкість та ціннісні орієнтації особистості як психологічні ресурси її психологічного здоров'я. О. Кононенко та ін. <i>Наукові перспективи</i>. 2023. № 9(39). С. 565-575. URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/6542/6575 DOI: https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-9(39)-565-575 Ключові слова: життєстійкість, ціннісні орієнтації, особистість, психологічні ресурси, психологічне здоров'я. (фахове видання, категорія «Б»).</p> <p>2. Оксана Кононенко, Анатолій Кононенко, Катерина Базиленко,</p>

					<p>Олеся Прокоф'єва, Олена Медянова. Соціальна акомодация та життєстійкість як ресурси виживання в умовах війни. <i>Наукові інновації та передові технології</i>. 2023. № 11(25). С. 677-688 URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/6308/6341 DOI: https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11(25)-677-688 Ключові слова: травмуюча ситуація, життєстійкість, соціальна акомодация, особистість, війна (фахове видання, категорія «Б»).</p> <p>3. Кононенко А. О. Професійна ідентичність особистості: теоретичний огляд сучасних досліджень. <i>Психологія та соціальна робота</i>. 2023. № 1-2(55-56). С. 80–91. URL: https://psysocwork.onu.edu.ua/article/view/286672/280740 DOI: https://doi.org/10.18524/2707-0409.2022.1-2.286672 Ключові слова: identity, professional identity, activity, personality, development, skills, time, ідентичність, професійна ідентичність, діяльність, особистість, розвиток, уміння, час (фахове видання, категорія «Б»).</p>
5.	<p>Кутєпова-Бредун Вікторія Юріївна (рецензент) https://orcid.org/0000-0002-6137-815X</p>	<p>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, доцент кафедри загальної та соціальної психології</p>	<p>Кандидат психологічних наук, 19.00.01 - загальна психологія, історія психології, 2019 рік, Україна</p>	<p>доцент кафедри загальної та соціальної психології, 2024 рік, Україна</p>	<p>1. Кутєпова-Бредун В. Ю., Кутовий К. П. Нейропсихологічні та клінічні особливості когнітивної гнучкості у підлітків, залучених до творчої діяльності. <i>Габітус</i>. 2026. Вип. 83. Т. 2. С. 122-126. URL: https://habitus.od.ua/journals/2026/83-2026/part_2/23.pdf DOI: https://doi.org/10.32782/hbts.83.2.21 (фахове видання, категорія «Б»). Ключові слова: когнітивна гнучкість, творча діяльність,</p>

				<p><i>підлітковий вік, копінг-стратегії, ментальне здоров'я, депресія, нейропсихологічні особливості.</i></p> <p>2.Кутєпова-Бредун, В. Ю., Корнієнко, В. В., & Кутовий, К. П. (2026). Деадаптивна прокрастинація як предиктор емоційних розладів у юнацькому віці. <i>Психологічні студії</i>, (2), 33–38. URL: https://journals.vnu.volyn.ua/index.php/psychology/article/view/3764 DOI: https://doi.org/10.32782/psych.studies/2026.2.4 (фахове видання, категорія «Б»).</p> <p><i>Ключові слова: прокрастинація, юнацький вік, тривожність, депресія, емоційний інтелект, емоційні розлади.</i></p> <p>3.Кутєпова-Бредун В. Ю., Амінева Я. Р. Копінг-стратегії як чинник психологічної адаптації та благополуччя особистості // <i>Psychology Travelogs</i>. 2026. № 2 ,12 с URL: https://pt.khmnu.edu.ua/index.php/pt/article/view/467 DOI: https://doi.org/10.31891/PT-2026-2-37 (фахове видання, категорії «Б»).</p> <p><i>Ключові слова: адаптивні копінг-стратегії, психологічне благополуччя, стрес, самоефективність, психологічна адаптація, особистісні ресурси подолання труднощів</i></p>
--	--	--	--	--

Результати відкритого голосування:

«За» – 16 осіб.

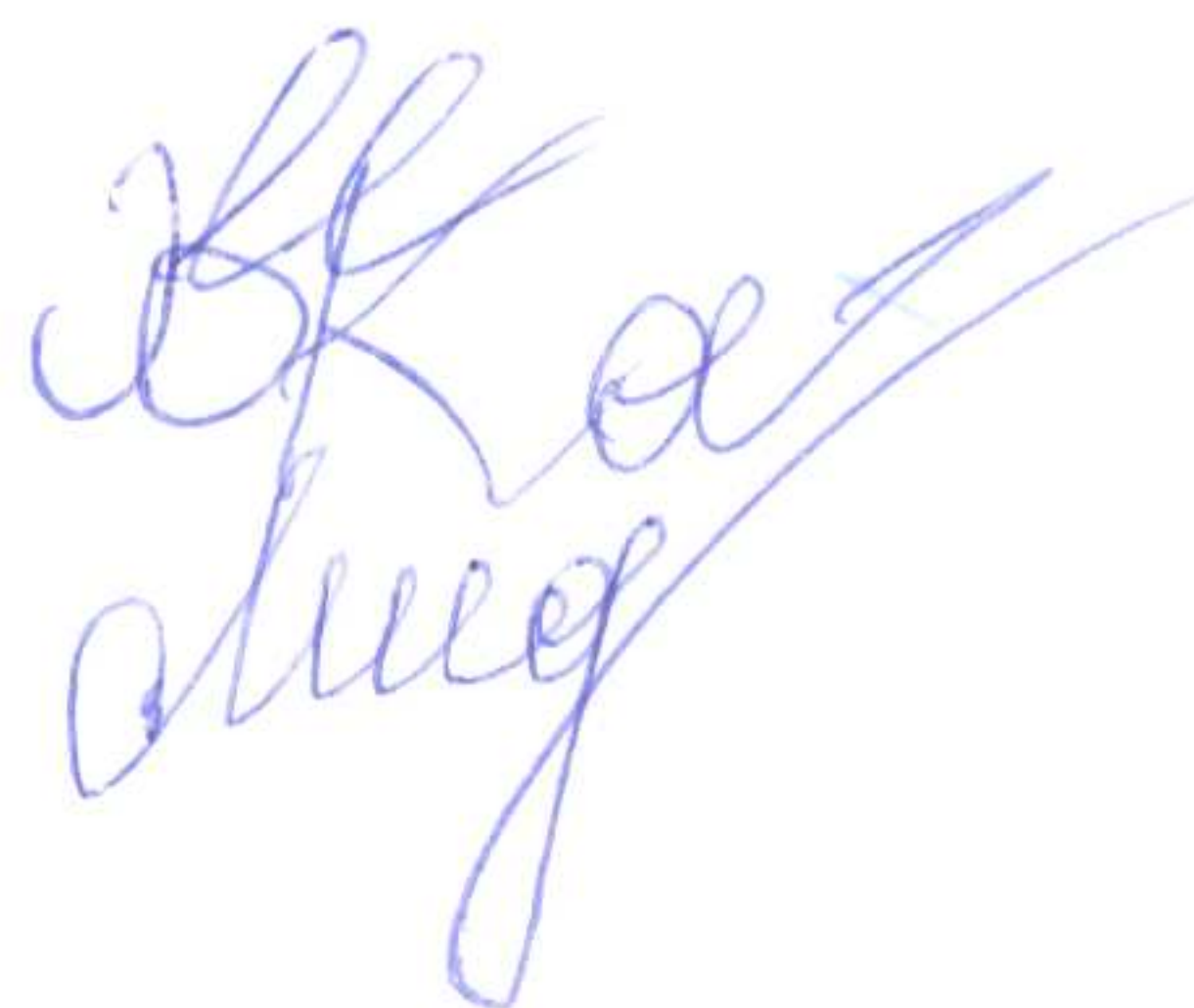
«Проти» – немає.

«Утрималися» – немає.

Рішення прийнято одногосно.

Головуючий

Секретар

Вікторія КОРНІЄНКО

Олена ЛАХОВА